

Liikenne- ja viestintäministeriö

VN/17688/2021

Työryhmän selvitysluonnos: datanhallinta-asetuksen kansallinen täytäntöönpano

FA kannustaa selkeään sääntelyyn kansallista yli-implementointia välttämällä

- Finanssiala ry:n (FA) huomiot on koottu alle lausuntopyynnön kysymysten järjestystä seuraten.

Oletteko samaa mieltä datanhallinta-asetuksen sisällön kuvauksesta? Vaatiiko jokin kohta mielestänne lisää selvennystä, jotta pystytte soveltamaan datanhallinta-asetusta?

Datanhallinta-asetus ei itsessään velvoita tiedonjakoon vaan säätää, miten datanjaon tulisi tapahtua sen sääntelyn piiriin kuuluvan tiedon jakamisessa. Asetus ja asetusta koskeva selvitys jättävät kuitenkin jossain määrin epäselväksi sen, mitä soveltamisalan piirissä olevien tahojen on pakko tehdä ja mikä on vapaaehtoista. Tätä eroa olisi hyvä selventää. Selvityksen ymmärrettävyys voisi parantua, jos selvitykseen lisättäisiin konkreettisia käyttötapauksia eri toimialoilta.

Asetuksen asiallinen soveltamisala on epäselvä. Suoraan sovellettavan asetuksen soveltamisalaa ei tule laajentaa julkista hallintotehtävää hoitaviin yksityisiin yhteisöihin, koska se tarkoittaisi käytännössä sitä, että Suomi soveltaisi asetusta kansallisesti laajemmin kuin muissa jäsenvaltioissa.

Oletteko samaa mieltä nykytilan arvioinneista? Miten datanhallinta-asetus vaikuttaa toimintaanne?

Asetuksen soveltamisalan ollessa epäselvä on sääntelyn vaikutuksia etenkin muiden kuin julkisten toimijoiden osalta vaikea arvioida. Ennen kuin asetuksen soveltamisalaa mahdollisesti lähdetään laajentamaan julkista tehtävää hoitaviin yksityisiin toimijoihin, tulisi tehdä huolellinen vaikutustenarviointi muun muassa siitä, mitä tietoja tällainen sääntelyn soveltamisalan laajentaminen voisi koskea.

Näemme esimerkiksi asetuksen mukaisen julkisen sektorin keskitetyn tietopisteen tosiasiallisen toimivuuden haasteellisena tilanteissa, joissa datanhallinta-asetuksen soveltamisalaa on pyritty laajentamaan yksityisiin toimijoihin. On vaikea nähdä tällaisen keskitetyn tietopisteen hyödyt ilman, että yksityisille toimijoille ja heidän asiakkailleen aiheutuisi tietosuoja ja tietoturvariskejä. Edellä mainittujen riskien minimoiminen ja liikesalaisuuksien turvan takaaminen edellyttäisi tarkempaa rajausta sen osalta, mitä tietoja ja miten asetuksen puitteissa tulee jakaa muiden kuin julkisen sektorin tahojen toimesta.

Vapamuotoiset huomiot selvityksestä

Selvityksen s.15 todetaan, että datanhallinta-asetusta ei sovelleta asetuksen mukaan yrityksiin, jotka hoitavat julkista hallintotehtävää. Tästä huolimatta selvityksessä katsotaan, että datanhallinta-asetuksen soveltamisalaa ”voinee kuitenkin kansallisesti laajentaa”. EU:n suoraan sovellettavien asetusten kansallista yli-implementointia tai soveltamisalan laajentamista tulee välttää.

Finanssialan näkökulmasta tällainen soveltamisalan laajentaminen voisi käytännössä koskea lakisääteisiä vakuutuksia tarjoavia vakuutusyhtiöitä. Selvityksen sisältö jättää kuitenkin epäselväksi, minkä tiedon antamista tämä sääntely edes teoriassa voisi koskea vakuutusalaan mahdollisesti laajetessaan. Vain osa vakuutusyhtiöiden toiminnasta on julkisen hallintotehtävän hoitamisen määritelmän alaan kuuluvaa. Valtaosa vakuutusyhtiöillä olevista tiedoista on ainoastaan asianosaisjulkisia ja erilaisin perustein salassa pidettäviä. Lienee siis hieman epäselvää, mitä tietoja edes teoriassa voisi jäädä jaettavaksi julkisen hallintotehtävän perusteella, kun jakamisen ulkopuolelle jäisivät yrityssalaisuuksia, henkilötietoja ja kilpailuoikeudellisesti kielletty data. Näin ollen selvityksen esittämää soveltamisalan laajentamista ei tule tehdä kevein perustein ja ilman asianmukaista vaikutustenarviointia. Mikäli soveltamisalaa laajennettaisiin, tulisi sovellusalan käyttötapauksista ja jaettavasta datasta antaa tarkat määritelmät.

EU-säädösten päälle tuleva kansallisen lisäsääntely aiheuttaisi ylimääräistä hallinnollista taakkaa sekä lisäkustannuksia yhtiöille. Myös asetuksen suhde nykyiseen lainsäädäntöön on epäselvä erityisesti suhteessa julkisuuslakiin ja kansallisiin erityislakeihin (mm. liikennevakuutuslaki). Edellä mainittu erityissääntely esimerkiksi määrittää, miten korvausdataa voidaan luovuttaa yhtiöiden ulkopuolelle. Lisäksi toteamme, että vakuutusyhtiöt luovuttavat tietoa viranomaisille jo nyt muun muassa tilastollisiin tarkoituksiin altruistisin perustein.

FINANSSIALA RY

Hannu Ijäs